

**Uddannelsesministeriet
Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser
Bredgade 43
1260 København K**

**Att.:
Direktør Jens Peter Jacobsen
Kontorchef Søren Nedergaard**

20. februar 2012

Vedr. udvikling af prøve- og bedømmelsesforhold

Censorformandskaberne for de erhvervsøkonomiske uddannelser, henholdsvis HD- samt HA-, Kandidat- og Masteruddannelserne, takker for Uddannelsesministerens invitation til mødet den 29. februar 2012, og fremsætter hermed som oplæg hertil nedenstående observationer vedrørende gruppeeksaminer og andre forhold af fælles interesse omkring eksamensbestemmelserne.

Til Uddannelsesministeriets orientering har vi løbende orienteret DI – Organisation for Erhvervslivet, Censorformandskaberne for Ingeniøruddannelserne samt AC – Akademikernes Centralorganisation herom.

Gruppeeksamen

Indledningsvis vil vi gerne understrege, at der bør være en faglig/pædagogisk årsag til at gennemføre gruppeeksaminer, nemlig at styrke og træne samarbejdskompetencer, og drage nytte af de dermed forbundne muligheder for videnopsamling og -deling, samt opkvalificering af det samlede resultat.

Herudover bør det stilles som et krav til de nye regler, at de reelt skal kunne gennemføres i praksis. Vi respekterer, at universiteterne har et ønske om at have en høj grad af autonomi. Ligeledes, at det kan være vanskeligt i én bekendtgørelse at dække meget forskelligartede uddannelser. Hvis ministeriet vil følge vore forslag til bekendtgørelsesfastsatte overordnede regler, jf. nedenfor, finder vi, at det vil være muligt dels at respektere autonomi og dels at sikre mulighederne for en reel individuel bedømmelse.

Vi følger med interesse overvejelserne vedrørende udvikling af en eksamensform, der kan teste de studerendes samarbejdsevner.

Vi vil lægge vægt på, at der kan udvikles eksamensformer, der både fremmer samarbejdsevnerne ved at de studerende udarbejder fælles rapporter, samtidig med, at de studerendes faglige niveau evalueres individuelt.

Vi tilslutter os således initiativer, der, til forskel fra tidligere former for gruppeeksaminer, kan udvikle gruppeeksaminer samtidig med fastholdelse af den individuelle bedømmelse på basis af en måling af hvert enkelt gruppemedlems bidrag samt viden, stillingtagen og formidling.

Det bør være bekendtgørelsesfastlagt, at der i forbindelse med bedømmelse af skriftlige arbejder / projekt- og afgang- / hovedopgaver skal gennemføres mundtligt forsvar, samt at både det skriftlige, gruppeudarbejdede oplæg/projekt og den mundtlige præstation indgår i en helhedsbedømmelse.

Der er efter vor mening tale om en betydelig udfordring i det ønske, at der både skal ske en gruppeeksamination og en individuel bedømmelse. Denne udfordring løses ikke ved at fastsætte en begrænsning i gruppestørrelsen på 3 eller 4 personer, for der kan være sammenhænge, hvor en større gruppe kan være hensigtsmæssig.

Derfor kunne udfordringen måske i højere grad løses, hvis det bliver bekendtgørelsesfastlagt, at der først sker en fremlæggelse og diskussion af gruppens arbejde i plenum, hvorefter det enkelte gruppemedlem eksamineres og får sin bedømmelse fastsat efter bestemmelserne i Karakterbekendtgørelsen og at de tre elementer:

- Projektet
- Grupperefremlæggelsen
- Individuel eksamination

indgår i helhedsvurderingen.

Dette stiller krav til udvidet eksaminationstid i forhold til de rene individuelle eksaminer, men det er kun naturligt, set i lyset af at der er flere kompetencer, der udprøves i.

Vi må på det alvorligste advare imod, at gruppeeksaminer anvendes som besparelsesredskab for eksamensudgifterne.

Fastlæggelse af gruppestørrelse samt anvendelse af gruppeeksamen bør afspejle den fagligt / pædagogiske relevans, hvilket skal fremgå af fag- og målbeskrivelserne.

Gruppestørrelserne i begyndelsen af et studieforløb kan med fordel være større end ved afslutningen heraf. Vi ser gerne, at gruppestørrelsen ved afgang- / hovedopgaver maksimeres til eksempelvis 2 personer i bekendtgørelsen.

For øvrige eksaminer kan vi tilslutte os, at universitetets autonomi må give det ret til at fastlægge den eksamensform, det finder er den bedst mulige til netop det pågældende fagelement, bare der sikres den nødvendige tid til at kunne foretage den individuelle karakterindplacering, jf. opdelingen i gruppepræsentation og individuel bedømmelse ovenfor.

Som et konkret eksempel på en regel, der ikke fremmer en fornuftig anvendelse af gruppearbejdet vil vi tillade os at nævne § 37 i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser. Ifølge denne bestemmelse, kan kun individuelt udarbejdede elementer i et fællesudarbejdet arbejde indgå i bedømmelse.

Hvis det ikke er muligt at tilrettelægge eksamensformer, der på realistisk vis både sikrer det faglige udbytte af at arbejde sammen i grupper med en individuel bedømmelse af det faglige niveau, finder vi, at der bør fastsættes et loft for, hvor mange ECTS point, der kan opnås ved gruppearbejde med samtidig gruppeudprøvning.

Øvrige forhold, vi finder bør justeres ved en justering af eksamensbekendtgørelserne

Meritforhold

Det bør ikke være muligt at kunne foretage meritoverførsel, der træder i stedet for den igangværende uddannelses afgang- / hovedopgave. Merit bør alene kunne opnås for enkelte fagelementer, der indgår i uddannelsens basisdele.

Eksamination af skriftlige afgangsaopgaver

Vi indstiller til Uddannelsesministeren, at der indføres en generel bestemmelse om, at der ved bedømmelse af alle afgangsaopgaver SKAL gennemføres mundtligt forsvar af det skriftlige produkt. Dette uanset om der er en eller flere studerende involveret deri. Det er den bedste måde at sikre et ordentligt bedømmelsesgrundlag, herunder at kunne kontrollere, om den studerende selv er forfatter til det skrevne. På de fleste af de uddannelser, censorkorpserne dækker, er det allerede praksis, men der er undtagelser.

Forankring af HD uddannelserne på universiteterne

Med knapt 7.000 HD-studerende ud af en total volumen på knapt 30.000 erhvervsøkonomi-studerende (HA – cand.merc. – HD – MBA) udgør HD uddannelserne et af de væsentligste forskningsbaserede videre- og efteruddannelsesstilbud for dansk erhvervs- og organisationsliv. Af samme årsag nyder disse uddannelser stor anerkendelse og opmærksomhed hos de centrale erhvervs- og interesseorganisationer.

HD uddannelsernes særpræg som modulopbyggede deltidsuddannelser bevirker, at det er helt centralt, at deres fortsatte tættest mulige tilknytning til de erhvervsøkonomiske forskningsmiljøer sikres. Herved kan de HD studerende med udgangspunkt i deres faglige, praksis-orienterede og ajourførte baggrund skabe og få værdifulde synergier med universitetsmiljøerne.

Eftersom HD uddannelserne udvikles, udbydes og vedligeholdes på basis af universiteternes erhvervsøkonomiske forskningsindsats, vil det både fagligt og procesmæssigt være nødvendigt at fastholde, at de er et centralt udbud i den erhvervsøkonomiske uddannelsesportefølje på universiteterne, sideløbende med HA – cand.merc. – MBA studierne.

For at fastholde HD uddannelserne som et bredt uddannelsesstilbud til erhvervs- og organisationslivet accepteres det, at visse uddannelser på erhvervsakademier og professionshøjskoler kan give merit for HD 1. del, men kravene i forbindelse med det videre forløb på HD 2.del, gør det nødvendigt, at HD 2.del udelukkende er placeret på universiteter, der udbyder erhvervsøkonomiske uddannelser samt udfører erhvervsøkonomisk forskning.

Derfor vil det være ønskeligt bekendtgørelsesmæssigt at tydeliggøre dette forhold i HD bekendtgørelsen samt øvrige bekendtgørelser som regulerer HD uddannelserne.

Vi opfordrer således Uddannelsesministeren til i HD bekendtgørelsen m.v. at tydeliggøre, at HD uddannelserne er:

- forskningsbaserede universitære uddannelser, hvor
- HD 1.del udbydes på universiteter og at der kan gives merit for uddannelser på erhvervsakademier og professionshøjskoler, hvis disse uddannelser indeholder tilsvarende faglige kompetencer
- HD 2.del udbydes på universiteter, der udbyder erhvervsøkonomiske uddannelser.

Håndtering af uredelighed, snyd og plagiering

På baggrund af den intensiverede udvikling på IT området opfordres Uddannelsesministeriet og universiteterne til, at der udvikles en landsdækkende koordineret indsats med fælles regler for håndtering af snyd og plagiering. Det er et nationalt, ikke et lokalt problem på det enkelte universitet.

Dertil kommer, at der kan konstateres forskellige sanktionsregler på universiteterne, ligesom man også kan fortsætte studierne på et andet universitet i en eventuel karenperiode for derefter at få merit på egen uddannelse. Begge forhold er problematiske for retssikkerheden.

Vi skal bekræfte, at dette område fortsat har behov for national fokus, også selv om det enkelte universitet i stigende grad forholder sig til problemområdet.

Klagesager

I forbindelse med afslutning af sager om snyd/plagiering, samt klagesager generelt, vil det være formålstjenligt at indføre regel om at censor og eksaminator underrettes om slutresultatet. Dette af hensyn til erfaringsopsamlingen. Ligeledes bør det sikres, at der i universiteternes behandling af klagesager involveres fagkyndige som supplement til de juridiske administrative sagsbehandlere.

Antallet af klagesager efter iværksættelse af den ændrede klageprocedure har iflg. universiteterne indtil videre ikke ændret sig mærkbart på "vore" uddannelser.

Til gengæld er sagsbehandlingstiden i forbindelse med klager og anker forlænget væsentligt i forbindelse med indførelsen af de nye klage/ankeregler. Det er ikke hensigtsmæssigt ud fra et retssikkerheds synspunkt, da reeksamination derfor tidligst kan finde sted langt senere i studieforløbet, dels er ressourceindsatsen tydeligvis mærkbart forøget på universiteterne.

Det kan konstateres, at dele af de nye regler ikke er hensigtsmæssige, hverken overfor de studerende og deres retssikkerhed eller universiteternes ressourceforbrug. Det kunne derfor overvejes om reglen om universitetets afgørelse i forhold til den indledende klage bør ændres eller fjernes.

I forbindelse med harmonisering af eksamensbekendtgørelserne for de videregående uddannelser bør hensynet til retssikkerheden sikre, at censorformandskabet altid udpeger en ekstern censor, såfremt en afgørelse af en klage eller ankesag medfører afholdelse af en ny prøve/bedømmelse.

Karaktersystemet

Karakterskalaen herunder dens ECTS tilknytning er funktionsmæssigt en landvinding, i forhold til det tidligere vurderingsinstrument.

Bedømmelsesmæssigt ligger der dog et problemområde i den danske anvendelse af karakteren 12 og dermed karakteren af A.

Sidstnævnte forhold skaber specielt problemer for danske studerende i international sammenhæng, hvor der i vidt omfang stilles krav om karakteren A i forbindelse med optagelse på universitetsstudier på kandidat / master niveau.

Det er vort indtryk, at det i unødigt omfang skaber vanskeligheder for danske studerendes internationale studiemuligheder, idet der i Danmark er en kultur, hvor hele karakterskalaen anvendes.

Et velfortjent 7-tal betragtes i Danmark som en OK karakter. I udlandet vil denne karakter blive bedømt meget lavere. Derfor opfordrer vi til, at der foretages følgende ændringer i karakterskalaen:

- Karakteren 10 ekvivalerer A
- Karakteren 12 ekvivalerer A+

Denne ændring vil skabe en bedre konkurrencesituation for danske studerende, når de søger om optagelse på udenlandske universiteter.

Studieordninger med mål- og fagbeskrivelser

Til trods for bekendtgørelsesanvisningerne vedr. udformning af studieordninger bør de dertil knyttede fag- og målbeskrivelser tydeliggøres både i form, indhold og operationalitet.

Til trods for universiteternes generelle autonomi bør der etableres en koordineret indsats på dette felt, bl.a. til sikring af størst mulig landsdækkende ensartethed i bedømmelse og karaktergivning - i en naturlig sammenhæng med anvendelsen af de landsdækkende censorkorps. Dette kan fremmes, hvis fag- og målbeskrivelser får en standardiseret form. En gevinst som også vil fremme den ønskede mulighed for mobilitet for den studerende.

Akkrediteringsinstitution og -processer

Eftersom censorinstitutionernes funktioner også omfatter kvalitetssikring, vil det være relevant med en tydeligere kobling til akkrediteringsinstitutionen (ACE Denmark). Det foreslås, at censorinstitutionerne involveres i vurdering af uddannelserne, samt at de repræsenteres i akkrediteringsrådet.

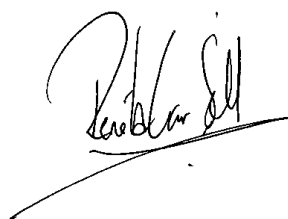
Vi står gerne til rådighed med yderligere underbygning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Censorformandskaberne for de
erhvervsøkonomiske uddannelser

Mads Bjerre,
Censorformand for HD uddannelserne

René la Cour Sell, Censorformand for
HA-, Kandidat- og Masteruddannelserne

C.C.:

DI – Organisation for Erhvervslivet
Att.: Charlotte Rønhof

Censorformandskaberne for Ingeniøruddannelserne
Att.: Michael Vaag

AC – Akademikernes Centralorganisation
Att.: Martin Teilmann